

Cuvântul

Dr. Biblioteca Publică Culturală
Strada Românilor No. 6. Telefon No. 156

Realitatea

Apare afară de luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația
Strada Românilor No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L., iar pt. Primării și Autorități 1000 L. pe an

O sentință semnificativă

— Noul calendar și rebeliunea moșilor —

Se cunosc turburările produse în masele populației noastre rurale ortodoxe, din prilejul introducerii în mod brusc, a noului calendar.

Din Basarabia până în creștetul munților Apuseni ai Ardealului, a fost o reacțiune spontană, o agitație generală a credincioșilor bisericii strămoșești, față de inovațiunea calendaristică.

Sărbătorile nu s'au ținut după reforma nouă, preoții au fost împiedecați de la serviciu bisericesc, iar agenții provocatori au folosit această agitație de spirite în scopuri de a provoca rebeliuni, trecerea poporului la baptism etc.

Mișcarea de reacțiune contra noului calendar, a luat proporții mai mari, trecând în acte de revoltă, în Munții Apuseni, în țara Moșilor.

Pentru această populație vigoasă și adânc concrescută cu obiceiurile strămoșești, o modificare a datelor de calendar, o schimbare a sărbătorilor bisericești, înseamnă un atentat în contra vieții sufletești a neamului, un atac la însăși viața națională.

Credința bisericească și viața națională formează o singură noțiune, cuprinsă în acel termen original de „legea noastră românească”.

Și e un bine neprețuit în acest conservatism și cerbie a poporului nostru de a nu admite

inovații de azi pe mâne, a nu se supune unor norme sau directive nouă, despre a căror valoare și utilitate nu este convins.

Tribunalul Cluj, apreciând acest fond sufletec, această chează morală a poporului nostru, pentru orice surprinderi ne-ar aduce viitorul, a pronunțat achitarea moșilor, de sub acuzația rebeliunii.

Sentința de absolvire, o mai are însă o latură, pe care nu vom trece cu vederea, fiind un memento la adresa factorilor nostri qisericești.

Nu ajunge o hotărâre a Sf. Sinod, comunicatv preoției sub forma circularelor, nu ajunge o hotărâre a Consiliului de miniștri și în fine nu ajunge un comunicat prin ziare de câteva rânduri, că Paștile se vor amâna cu 2 săptămâni, Crăciunul sau Rusaliile se va ținea odată cu a protestanților etc.

Cu asemenea ucazuri birocratice nu se luminează poporul și mai ales nu se poate câștiga pentru nici o reformă nouă, fie aceea chiar atât de salutară și necesară, cum este unificarea calendarului.

Se recere față de poporul nostru și indeosebi în regiunile cele mai părăsite uitate, cum sunt cele muntoase, o propagandă din cele mai intenzive, o acțiune de apostolat cu graiul viu ca și cu

scrisul, pentru luminarea maselor.

Propaganda culturală și religioasă se impune nu numai ca o necesitate de ordin moral, ci dupăcum ne arată procesul moșilor, înseamnă o acțiune națională din cele mai utile, pentru combaterea agitațiilor streine în popor, pentru a paraliza opera provocatorilor de anarhie socială și răzvrătire în contra ordinii Statului.

Iată ce am repetit de nenumărate ori, cerând o biserică activă, o acțiune de cel mai viu contact cu credincioșii bisericii noastre și cetățenii Statului.

Biserica nu mai poate rămâne, o lespede de piatră, pe care ne închinăm pentru câștigarea fericirii de veci, ci totodată trebuie să devină cel mai luminos focar de lumină culturală, de întărire a conștiinței, în scopul unei apărări față de atacurile îndreptate contra bisericii și prin ea, contra namului însuși. X.

INSEMNAȚII DE-O ZI

O importantă schimbare în lume

Ce credeți că ar fi?

Nu-i nici dans nou, nici vre-o adăugire sau diminuare la... sau din... drepturile femeilor, — nici noi atribuțiuni ce li s'ar încredința, ci este un simplu eveniment, care totuși, va transforma cu putere revoluționară, tradiționalele secrete — obiceiuri — și drepturi convenționale, dintre „pater” și mater familias”.

America de și se poate numi cu drept cuvânt cuibul invențiilor proiectate, efectuate și

puse în aplicare, totuși acum, — de data aceasta, a rămas inferioară și învinsă în prestigiu și faima ei, față de imperiul lui Musolini.

Iată de cel...

În America s'a înființat un „club” al bărbatilor cari, combat părul scurt, „ston”, „bubi” etc., al femeilor: și poartă c o a d ă lungă... și găsesc ei înșiși bucate!

Suntem informați că în scurt timp aceasta societate va primi autorizația a purta și iustă și... și... fabricile Americane sunt hotărâte a sprijini din răspuneri aceasta inițiativă!

E întrebarea ce zic fetele?!

Aceasta-i cea mai nouă poveste cu coada și... iustă.

SEXTUS

Campania contra României

— D. ministru Petrescu-Comnen dă lămuriri rabinului din Berna. —

Berna. — „Juedische Presszentrale” și „Israelitische Wochenblatt” anunță că la Berna a avut loc o întrevedere între rabinul orașului, Messinger, și ministrul României, domnul Petrescu-Comnen.

Ministrul a explicat că știrile publicate în presa străină despre progromurile din România sunt inexacte și a amintit că în toamna trecută, dl Colban, directorul Secțiunii minorităților la Liga Națiunilor a vizitat România și s'a convins personal cât de nejustificată este campania contra României.

Chiar acum vizitează țara reprezentantul sionist, dr. Victor Jacobsohn, și poate constata același lucru.

Dl ministru Petrescu-Comnen a atras, în sfârșit atenția specială asupra răului serviciu făcut coreligionarilor din România de către acei cari în Apus fac ecoul știrilor tendențioase răspândite de inamicii țării.

Oblomov

I. Gonciarov

(Traducere din rusește de A. Frunză)

— În schimb am moșia pe cap — zise Oblomov oftând. — Mă gândesc, la unplan nou, introduc diferite ameliorări la muncești, mă chinuiesc... Tu faci treaba altora, nu a ta.

— Ce să fac? Trebuie să muncești dacă iai bani. La vară mă odihnesc; Poma Pomici a lăgăduit că are să-mi caute inadios vre-o misiune... Atunci primesc speșele de deplasare pe cinci ruble, apoi gratificația...

— Așa mai zic și eu! — rosti Oblomov cu invidie; apoi oftă și căzu pe gânduri.

— Imi trebuie bani: la toamnă mă lasor — adaugă Sudbinschi.

— Ce zici? Adevărat? Cu cine? — întrebă Oblomov cu compătimire.

— Fără glumă. Cu Murașina. Ți aduc aminte, erau vecini cu mine astă

vară. Tu beai ciaiul la mine, și mi-se pare că ai văzut-o.

— Nu, nu-mi aduc aminte! E nostimă? — întrebă Oblomov.

Da, draguță. Mergem dacă vrei, stăm la ei la masă...

Oblomov se codi.

— Da... Bine, numai că...

— Săptămâna viitoare — zise Sudbinschi.

— Da, da, săptămâna viitoare — se bucură Oblomov: — încă nu mi-i gata costumul. O partidă bună?

— Da, tatăl consilier de stat; dă zece mii ca zestre; locuință a statului. Ne dă o jumătate întreagă — douăsprezece odăi; mobilierul statului; lozitul, luminatul — deasemenea: se poate trăi...

Da, se poate! Cum nu! Bravo, Sudbinschi! — adaugă Oblomov nu fără invidie.

— La nuntă, Ilia-Ilci, ai să-mi fii cavalier de onoare, poate...

— Cum nu! Numai decât! — zise Oblomov. — Ei, dar Cuznețov, Vasiliiev, Machov?

— Cuznețov e însurat de mult, Machov a intrat în locul meu, iar pe Vasiliiev l au transferat în Polonia. Lui Ivan Petrovici i-au dat pe Sfântul Vladimir; Oleghin e excelentă.

— Asta-i de treabă! — zise Oblomov.

— Bun, bun; merită.

— Foarte cum se cade, caracter plăcut, egal.

— Așa de serviabil, — adaugă Sudbinschi; și nu-i de ce-i care umblă, știi, să se gudure, să facă vr'o pacoșie, să puie piedici, să iasă înainte... face totul, cât poate.

— Un om admirabil! Se întâmplă c'ai incurcat ceva în hârtii, n'ai fost atent, n'ai pus în da ea de seamă părerea cuvenită sau legea — nu-i nimic: dă ordin numai, s'o prefacă un altul. Om admirabil, incheie Oblomov.

— Numai Semen Semenici al nostru e incorijibil, — zise Sudbinschi, —

meșter numai să arunce praf în ochi. ce face mai dăunăzi: venise de prin gubernii o propunere, să se facă pe lângă clădirile din departamentul nostru, cotețe pentru câini, — pentru paza bunurilor statului. Arhitectul nostru, om de ispravă, om cu știință și om cinstit, face o socoteală foarte modestă. Ei bine, deodată l se păru prea mare și, — hai să stringă informații, cât poate să coste o cotineață de câni? A găsit nu știu unde cu treizeci de copeici mai puțin — îndată raport!

Clopoțelul se mai auzi odată.

— La revedere, — zise cinovnicul: — m'am luat cu vorba, și acolo poate e nevoie de ceva...

— Mai stăi, — îi opera Oblomov. — Apropos, m'ai mai slătu cu tine: au dat două nenorociri peste mine...

— Nu, nu; mai bine dau pe la tine zilele astea, — zise cinovnicul și plecă.

„Te-ai înglodat, iubite prietene, te-ai înglodat până în gât” — se gândea Oblomov, petrecându-l cu privirea. »Și orb, și surd, și mut pentru tot restul lumii... Dar... cu timpul are să se ri-

Mare pregătire pentru balul sinistraților

Azi seara la orele 5 s'a întrunit în sala de ședință a Primăriei municipiului Arad, comisiunea de organizare a balului ce se va ține la data de 1 Martie a. c. spre a se ajuta pe cei săraci și pe sinistrații județului.

Ședința a fost prezidată de către dl. Angel, primarul municipiului și au asistat d-ii dr. Aug. Lazar subprefectul județului dl. dr. Nichi directorul Palatului Cultural (unde se va ține și balul) și dl. colonel P. Georgescu.

Au fost invitați: Reprezentanții presei, reprezentanții proprietarilor de restaurante și tipografii.

Acest bal având de scop ajutarea celor lipsiți și sinistrați, conducătorii marionetoși au căutat ca tot ce se va face și produce în acest scop, să se facă în cât posibil fără a costa bani și în acest scop, s'a făcut apel la proprietarii de restaurante spre a primi dela d-ilor, atât serviciul, cât și gătitul mâncărilor în mod gratuit, ca astfel să se obțină cât mai mult venit.

Doamnele: Dr. Botiș, dr. Ispravnic, Münch, Laczay și dna Victor Nasta, prin sfaturile prețioase au contribuit foarte mult spre a se putea a

junge la o înțelegere în ce privește aranjarea balului, a serviciului mesei și bufetului etc.

Dl. Schmalter dela tipografia Réthy a primit a imprima placardele necesare în mod gratuit, iar din restauratori: Kányo, Ransburg, Fridman, Szall Francis, Rozvány, au oferit a da personalul necesar și a pregăti mâncările pentru bufet și masă.

Toată lumea poate vedea că, spre a putea veni în ajutorul nenorociților și celor lipsiți, fără considerare de sex, religie sau naționalitate toți și toate din pătura cultă a orașului Arad sunt uniți a sacrifica tot ce este posibil și cu atât mai mult sunt rugați de asemenea intelectualii și mai bine situații dela țară să sprijinească întru toate această inițiativă frumoasă, făcând un gest oneros și frumos — umani prin contribuire la o bună reușită a balului, din venit le cărui, mulți se vor putea hrăni, îmbrăca și încălzi, din acei cari azi poate zac în cea mai mare mizerie.

Cei din mizerie strigă și conștiința noastră, să-i sprijinească!

Dați cu toți-i obolul vostru pe altarul binefacerii! S.

Cavalerii „feței întristate“

Aduceți-vă aminte romanul celebru a lui Cervantes: „Don Chihote dela Maucia“, romanul ce-a fermecat vârsta adolescenței noastre și unica operă ce a supraviețuit autorului ei, pentru-că a reușit să ne fixeze un tip pe care-l găsim foarte des și în societatea de astăzi.

Don Chihote aliminteri un om foarte bun, dar are mania de a răsbuna toate nedreptățile din lume.

Fantezia-i aprinsă de multele romane cavalești ce a citit îl face să vadă în oricine un dușman. Vrea să răzbune toate relele din lume. Se luptă cu morile de vânt, cu preoții ce făceau o înmormântare, ba chiar cu blândețe oi, pe cari le credea oștiri gata de luptă.

Expedițiunile lui nu reușeau totdeauna. Așa bună-țară când a început să se războiască cu oile, „ciobanul își apără turma sa“ și cavalerul nostru s'a ales cu câteva măsele rupte. Servitorul văzându-l în halul de după luptă, obosit și plin de praf, pe urmă măselele pierdute și fața suptă și tristă i-a dat numele baljocoritor de: cavalerul „feței întristate“.

Și în Aradul nostru vei găsi figuri ce-ți aduc aminte pe eroul romanului lui Cervantes. Sunt anumiți domni, cari nu surâd, decât atunci când sunt la „pulere“. Când sunt în opoziție asemenea lui Don Chihote, toată lumea li-e dușmană pe toată lumea sunt supărați. Par-că săraca lume ar

profita ceva că d-ii lor sunt guvernanți sau opozanți.

Până când mai înainte la toate ocaziunile artistice — culturale — naționale — dansante — cinematografice etc., primeau cu fața surâzătoare salutarile publicului — se înțelege din lojele oficiale și deci fără plată — acum nu-i mai vezi nicăieri.

Ori ce tupa ar juca, ori ce maeștru ar cânta, sunt supărați pe ele și pe ei și nu vin, căci nu ne închipuim — că deși în opoziție fiind — să nu aibă atâtea parale ca să poată plăti bilete.

Fii serioși domnilor! Lumea observă acest lucru și presupune că prezența Dvoastră când erați la „pulere“ se datora nu necesității de a vedea artă, ci orgoliului și surbis-mului.

Nu luați viața așa de tragic domnilor. Aduceți-vă aminte de zicătoarea strămoșilor noștri: „Sic transit gloria mundi“.

Curiositățile lumii

Femei, nu mai fumați! — Doctorul austriac dl. Fremel scrie: „Obiceiul acesta nu face nici un bine femeilor, le îngroașe doar vocea. Fumând, fata își micșorează șansele de a găsi un bărbat.“

— Ce om ciudat! — zise străinul. — Acelaș leuș incorigibil și fără griji! — Incorigibil... — îngână Oblomov. — Iaca, acuș ai să vezi scrisoarea starostelui. Imi bat capul, și mi bat... Și dumneata: incorigibil! Din contră?

— Dela librărie: mă dusei să văd dacă n'au eșit revistele. Ai citit articolul meu?

— Nu. — Am să ți-l trimeț. Să-l citești. — Despre ce? — întreabă Oblomov, abia stăpânindu-și un căscat.

— Despre comerț, despre emanciparea femeilor, despre frumoasele zile de April pe care le-am avut, și despre o compoziție nouă în contra incendiilor. Cum de nu le citești? E doar viața noastră de toate zilele. Dar mă războesc mai ales pentru direcția realistă în literatură.

— Ai mut de lucru? — întreabă Oblomov.

— Da, destul. Două articole pe săptămână la gazetă; apoi fac analiza bele-riștilor; am scris și o nuvelă...

Adunarea generală a „Palatului Cultural“

Instituțiunea Palatului Cultural în activitatea sa este îndrumată de către o Comisie de supraveghere în care — sub prezidenția primarului — sunt reprezentanții primăriei, reprezentanții societăților culturale și artistice din localitate, reprezentanții Palatului Cultural și un număr de membrii aleși.

Această Comisie se întrunește cel puțin de patru ori în an, iar la sfârșitul fiecărui an ține o adunare generală, în care se fac rapoartele generale de activitatea acestei instituțiuni și se iau măsurile de lipsă ce se impun în noul an.

Adunarea generală a anului 1926 s'a ținut abia la 29 Ianuarie cor. ora 5 d. a. sub prezidenția dlui primar dr. Ștefan Anghel; fiind de față următorii membrii: dr. Th. Botiș, Asanlu Crișan, Ștefan Ciuceanu, dr. Emil Micloși, dr. Lazar Nichia directorul Palatului Cultural, inginer Ivan Murășan, Ludovic Szántay, dr. Szél, Ludovic Varjassy și Inocențiu Langa, bibliotecarul Palatului Cultural.

După citirea și verificarea procesului verbal, din ședința anterioară, directorul Palatului Cultural face raportul anual asupra reprezentanților culturale și artistice ce s'au ținut în decursul anului 1926. Se constată o stagnare a manifestațiilor culturale și artistice în

anul 1916, care împrejurare este datorită, crizei financiare.

Se numără apoi diferitele obiecte de artă, cu cari s'au îmbogățit diferite muzee a Palatului Cultural.

Urmează raportul bibliotecarului. Bibliotecarul arată sporul de cărți periodice cu cari s'a îmbogățit biblioteca, circulația de cărți în bibliotecă de împrumut și în sala de lectură precum și starea generală a bibliotecii.

Cere alocatie bugetară mai mare pentru a putea satisface cererile publicului cititor.

S'au adus înaintea Comisiei diferite propuneri și s'au luat hotărâri: în anul cor. va lua ființă un muzeu etnografic în Palatul Cultural, care va fi așezat într-una din sălile muzeului de relicvii.

Cu ocaziunea trecerii dlui ministru Goldiș prin Arad a văzut obiectele muzeului și a promis că va trimite un etnograf specialist, din Ministerul Artelor, care va aranja acest muzeu.

Arhitectul Palatului Cultural dl. Ludovic Szántay prezintă Comisiei un plan pentru amenajarea subsolului în care ar fi potrivit a se face un restaurant model „Rathaus keller“. Comisia deliberând încă asupra unor chestiuni ce privesc administrația internă, la orele 7 seara încheie ședința.

Orașul Arad — cuibul crimelor

În scurt timp s'au înregistrat o serie de crime, cari de cari mai feroase și unice în felul lor.

E destul dacă amintim cazul cu atentatul nereușit în contra măcelarului din Glogovă, din partea birjarului 150 Arad, apoiu, — crima de omor, în contra văduvei avocatului dr. Mandl din Arad, — crima comisă de individul Baga János care a omis atentat la pudoare contra a doi tineri, — l'ar azi ni-se aduce la cunoștință un nou caz pe cât de murdar așa de faimos.

Este vorba de un anume Revillak János călă de pantofar căruia i-s'a încredințat spre îngrijire felița în etate de trei ani a unei femei sărace, angajată la cinematograful din localitate.

În absența mamei copilei, acest criminal a violat pe nefericita feliță, fapt, — ce s'a constatat din partea dlui medic șef al orașului dr. Vasile Cucu

Felița este grav bolnavă la locuința mamei sale, iar mama disperată s'a prezentat înarmată cu certificatul oficial, la Prefectura Poliției Arad, denunțând pe criminalul bestial, care a fost imediat arestat și cu acte dresate înaintat Parchetului spre a-și lua răsplata.

Repetatele crime comise în scurt interval denotă decadența morală a orașului nostru, e o rușine pentru noi și ne face să fim în perpetivă îngrijorare și spaimă, când ne vedem în-

conjurați de astfel de elemente periculoase cari nu numai că sfidează orice bun simț și morală dar, și desconsideră legea, care poate de ar fi mai severă ar preveni asemenea lucruri triste.

Mulțumită vijilenței poliției noastre din Arad, care fără această vigență, orice bun simț și morală dar, și desconsideră legea, care poate de ar fi mai severă ar preveni asemenea lucruri triste.

M.

Nu mai mic este meritul directorului de poliție, dl. T. Iancu, în calitate de conducător și șef al celui mai important birou dela prefectura poliției a cărui muncă neobosită nu poate fi îndejuns de apreciat.

CINEMA ELISABETA.

Azi d. m. ora 6 și deseară ora 6 mai pe urmă

Mizerabilii dela răsărit

604 (Simcișli)

Dramă socială modernă, în rolul principal:

ROD LA ROUGUE.

Din 18 Februarie începând

GÖSTA BERLING.

dice, are să înhațe la cizuri... La noi și astea se cheamă — o carieră! Si cît de puțin se cere omului! Inteligență, voință, simțire — la ce? Lux. Și are să trăiască o viață întreagă, și multe, multe lucruri nici n'are să le bănuiască!... Și doar muncește dela douăsprezece până la cinci la cancelarie, dela opt la douăsprezece acasă. Nenorocitul!

Încercă un sentiment de pașnică bucurie, când se gîndi că numai el poate să stea culcat la el acasă, pe divan, dela nouă până la trei, dela opt până la nouă, și se mîndrea că n'are nevoie să meargă cu raportul, să scrie hîrtii, că are nestînenită toată libertatea sentimentului, imaginației.

„Oblomov filozofa și nu băgă de seamă că lângă așternutul lui stătea un domn foarte slab, negricios, cu favorite, mustați și barbison, care îi acopereau toată fața. Era îmbrăcat inadină așa de neglijent.

— Bună ziua, Ilia Illici.

— Bună ziua, Penchin; nu te apropia, vii de-afară! — zise Oblomov.

vechilor tragici? — zise Oblomov.

— Tocmai, — zise Penchin. — Dumneata ai mult tact, Ilia Illici; dumneata ar trebui să scrii! Din partea mi am arătat și samovolnicia gorodnicului, și disoluția moravurilor la poporul de jos, și reaua organizație în acțiunea cinovnicilor inferiori și nevoia unor măsuri severe, dar legale... Nu-i așa? O idee destul de... nouă?

— Da, mai ales pentru mine, — zise Oblomov, — cetesc așa de puțin...

— Adevărat, nu văd cărți la dumneata! — zise Penchin; — te implor să citești o bucată: se prepară un poem — se poate zice — admirabil: „Iubirea unui mituit pentru o femeie pierdută“. Nu pot să ți spun cine-i autorul. E încă secret.

— Și ce-i acolo?

(„Viața Românească“)

(Va urma)

— Despre ce?

— Despre un gorodnicu, — un primar — care dă palme mahalagiilor.

— Da, e de bună seamă o direcție realistă, — zise Oblomov.

— Așa-i? — întări literatul cu bucurie. — Iată ce idei apăr, și știu că e o idee nouă și îndrăznească. Un călător a fost martor al acestor bătăi și la înălțare cu guvernatorul i s'a plâns. Acesta a poruncit cinovnicului, plecat într-o cercetare, să se informeze în treacăt, și în general să se adune informații despre persoana și portarea năcicalnicului. Cinovnicul chiamă oamenii sub pretext că i întreabă despre negoț și — hai să întrebe despre afacerea asta. Și ce crezi? Se închină cu toții, rîd și ridică pe năcicalnic în slava cerului. Cinovnicul începu să cerceteze pe dealături, și i se spune că târgoveții sunt grăzav de hoji, vînd putregaiuri, înșeală la cântar, înșeală chiar statul, — toți sunt niște imorali. Încă bătăile sunt o pedeapsă dreaptă.

— Care va să zică, în nuvelă bătăile gorodnicului apar ca un fatum al

MISCAREA CULTURALA

Creerul omenesc poate radia lumină

— Senzaționale cercetări făcute la clinica de boale de nervi din Graz —

Un publicist austriac Walter Finkler, publică în „Neue Freie Presse”, următorul extrem de interesant articol:

„Metafore e vorbind despre lumina spiritului sau despre aceia a rațiunii, care până acum erau numai figuri de stil poetice, au căpătat acum o fază reală.

Creerul are într-adevăr capacitatea de-a lumina, trimițând nu numai lumina spiritului care înegrește hârtia, ci și o lumină fizică, înegrind plăcile fotografice.

Acest om de știință a cercetat teza creerului a fost descoperită de medicul Max de Crinis de la clinica de boli nervoase a universității din Graz.

Acest erou de știință a cercetat puterea de lumină a fiecărui organ în parte, găsind că cea mai puternică e acela a creerului.

Pentru că masa creerului să lumineze e însă absolut nevoie să fie luminată ea însăși, iar după aceea trimite din energia ei proprie, unde luminoase în eter. Dovada e foarte simplă și deci în afară de orice îndoială, și anume: creerul omenesc e scos cât mai repede din culia craniului a cadavrului disecat în acest scop, e uscat și apoi expus razelor solare.

Creerul izolat de corp stă 8 ore la soare, sau 1 jum. ore sub lumina puternică a unei lămpi de cuarț, sau lumina solară artificială.

Când s'a terminat radierea creerul e dus într-o cameră întunecoasă, unde el reacționează apoi asupra unei plăci fotografice neluminate. Și iată! placa fotografică obiectivă înregistrează minunea: ea se înegrește în camera neagră. Acest lucru nu-l poate face însă decât un corp luminând singur cum a fost creerul de mai sus, expus la soare.

Creerul omenesc are deci facultatea să radieze lumină și să înegrească într-o încăpăre întunecoasă, o placă neluminată. Singura condiție: să fie expus mai înainte suficient, razelor solare. Dar pentru că minunea să fie desăvârșită, o parte a creerului nu are nevoie nici de această condiție. Această parte e lecithina cea importantă componentă a tuturor activităților nervilor și creerului, și care a fost numită „hrana nervilor”.

Lecithina creerului luminează însă și fără să mai fie luminată în prealabil și are facultatea să înegrească, chiar neluminată, plata fotografică, câștigând prin radierea razelor solare sau ale lămpii cu cuarț, o și mai mare putere de lumină.

Această putere, această activitate fotografică a creerului nu e însă egală; măduva e mai fotoactivă decât meninge. Creerul își pierde din forța luminoasă, când e tratat cu eter sau cloroform. Din acest fapt se poate deduce că forța luminoasă e în legătură cu materiile grase pe cari le seacă eterul sau cloroformul.

Cea mai ciudată descoperire a savantului Max de Crinis e însă faptul, că lumina dată de creerul omenesc depinde... de anotimp.

Cercetările, s'au făcut la universitatea din Graz, primăvara, vara și toamna, și se înțelege în condițiuni foarte penibile. În toamnă s'a dovedit că foto-activitatea creerului e mult mai redusă; dacă e din cauza soarelui sau din cauza creerului, rămâne încă problemă deschisă.

Cele dovedite în această clinică vor avea evident o mare repercusiune pe un alt tărâm al științei.

Forța luminoasă a creerului omenesc are prea mult o nuanță de misticism, așa încât să nu fie înțeleasă greșit, drept o chestiune ocultă. Pentru a evita acest lucru, fie subliniat, că această capacitate de-a lumina, după ce au fost expuse în prealabil,

unei lumini, o au atât elementele organice cât și cele neorganice.

Foto-activitatea o și au metalele și uleiurile și materiile organice, ca mercurul, hârtia sau aripile de fluture. Fosforescența nu e deci legată numai de funcțiunile vitale.

Noutatea descoperirii, dela clinica din Graz, constă în faptul, că dintre toate organele examinate, creerul are cea mai mare forță luminoasă.

Radierile creerului omenesc gândind, despre cari se vorbește mereu, atunci când e vorba să se explice suferința, lelepatia, sau cetirea gândurilor, nu au nici o legătură cu razele luminoase radiate de masa creerului uscată și diminuată.

Centenarul morții lui Beethoven

— Câteva rânduri caracteristice —

Beethoven a trăit viața de mic bucurii și necazuri a tuturor oamenilor în proporția figurilor eroice din tragedia antică.

Geniul său a fost să pătimească pentru toți, suferind prin intensitatea simțirii, deopotrivă atât în jubilarie cât și în desnadejde.

O întrecut posibilitatea oricărei deslănțiri, pe care omul o încearcă dela începutul lumii, fiindcă a găsit chip să rostească fără cuvânt, ceea ce nicio dată cuvântul n'a ajuns să înceapă.

A cântat dar nu ca să încante, ci ca să desvăluiească dumnezeirea în oameni.

Din sunete a clădit catedrală sublimă omului, deopotrivă a ceea ce pe care goicul a ridicat-o din piatră spiritalizată lui Dumnezeu.

A transcendentalizat astfel îndurările sufletului omenesc, încât arta sa, transfigurând realitatea în divin, rămâne pe deapaururi în lume cu caracter de religie.

Și singur a proorocit operel sale acest viitor când a spus că:

„Nu-i nimic mai frumos decât să te apropii de dumnezeire și să-i răspândești razele asupra rasei omenesci.”

Sym

Totul s'a spus despre Beethoven. Nimic nou nu mai poate fi adăugat. Totuși, aș dori să insist asupra faptului că în opera Beethoveniană nu există precedenți, ci singură, triumfează expresiunea, care o face nemuritoare.

Februarie 1927.

George Enescu

Camera

În ședința de azi a Camerei dl ministru Garoflid cerc să se amâne pertractarea artic. 148 din proiectul reformei agrare.

Ministrul Cudalbu depune spre ratificare convențiunea P. T. T. dela Stockholm.

Dl deputat Haneș cere o sporire de salar cu 25 procente a preoților.

Se hotărăște a desființa toate birourile de presă a ministerelor și se va concentra într-unul singur la președinția ministerială.

Cu 103 voturi se votează.

Senatul

În ședința de azi a Senatului dl ministru Văleanu depune convenția de rectificare a C. F. locale din Marmăria. Expune apoi că, pentru naufragiul vaporului Împăratul Traian, nișeni nu poate fi tras la răspundere.

S'a procedat la alegerea a doi senatori, cari urmează a fi trimiși în consiliul pe direcția C. F. R.

S'a votat 8 articole din proiectul Camerilor de Muncă.

INFORMATIUNI

O A apă comună la Reg. 93 Infanterie

Sâmbătă seara, a avut loc în elegantul Casinou al Reg. 93 Infanterie din Cetate, o masă comună camaraderască, urmată de dans.

Au participat toți ofițerii împreună cu familiile, în frunte cu dl colonel Th. Serb comandantul regimentului și lt.-col. Bucur Mardan ajutorul comandantului. Minunata orchestră proprie și cele două aparate Radio ale regimentului au distras pe comensali care în cea mai mare însuflețire au petrecut frumos până în zorii zilei.

Este vrednică de relevat camaraderia, ordinea, gospodăria și buna înțelegere, care domnește în brățul nostru regiment de casă, regiment care noaptea arădenilor ne face cinste prin felul cum se prezintă în toate împrejurările cât și prin felul cum este apreciat de superiori care îl așează ca pe unul din cele mai bune regimente din corpul de armată.

Se redeschide circulația C. F. între Debrecen și Baia-Mare

Odată cu mersul trenului pentru sezonul de vară vor fi redată circulației câteva trenuri directe între România și Ungaria.

Astfel trenul maghiar, care pleacă din Budapesta prin Dobriș, Sătmăr, până la Baia-Mare se va deschide de la data aceasta.

Pat tren maghiar va circula și în direcția contrară.

Aceste trenuri vor avea între Valea lui Mihail și Baia-Mare câte două vagoane CFR. Prin aceasta se intenționează a se înlesni circulația pentru vizitatorii de băi dela Baia-Mare. Spre a ușura circulația dintre Sărmășag și Sătmăr, vor fi trenuri directe între Jibău și Zălau.

Hotărârile s'au luat la conferința CFR și CFM. avută la prefectura jud. Sătmăr.

Criminalii văduvei Mandl arestați

Cei cari au săvârșit feroasa crimă din Arad, Bdul Carol 75, omorând pe vâd. Dr. Mandl Wilhelm, după grele și iscusite cercetări au fost azi arestați. Criminalii sunt: Albert Daniel, Albert Péter, Mislav Sándor, Lupszay János. Criminalii au fost predați parchetului.

Cutremur la Belgrad

Belgrad. Eri dimineața s'a simțit un cutremur accentuat, care a durat câteva minute, dărâamându-se multe case și s'au înregistrat capuri de răniți și mortalități.

Groaznică explozie dela mina Rușita

Timișoara. — O groaznică explozie s'a produs într'un tunel lateral al minei de cărbuni din Rușita, județul Caraș-Severin.

Explozia se datorește aprinderii gazului metan.

Trei lucrători a fost răniți mortal, iar alți câțiva lucrători s'au ales cu răni grave.

S'a deschis o anchetă pentru stabilirea răspunderilor, întrucât aceasta este a treia explozie produsă la această mină.

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurant românesc „PALACE”, Arad, Strada Ionel C. Brătianu. Mănăări bune și ieftine. : serviu punctual.

Concertul marelui cântăreț Ana D'Artezi

dela Palatul Cultural în beneficiul orfanilor de războiu s'a amânat pentru ziua de 22 Februarie orele 9 seara.

Din județ

Spargerii de vagoane

Între stațiunea Radna și Păuliș s'a spart un vagon din trenul colectiv Nr. 2253 de cătră indivizi necunoscuți, cari, au dat jos din vagon o ladă cu articole de lingerie. Lada s'a găsit pe lângă linia ferată. Alături lada cât și conținutul, era sfărâmat, după cum căzuse din vagon.

Organele civile și C. F. R. cercetează cazul și se speră că în scurt timp hoții vor fi prinși.

Din Mocrea

Locuitorul Ioan Chermășean a fost junghiat cu un cuțit în brațul stâng de către Mihail Chermășean.

Cazul s'a raportat Parchetului Arad.

Din Lipova-Radna

Acum câteva zile s'a pescuit din Mureș cadavrul lui Oscar Farkas din comuna Lipova.

Cum s'a întâmplat cazul morții, nu se știe.

Din Turnu

Femeia Maria Țigănuș a încercat să se sinucidă luând sodă caustică. Fiind observată la timp și internată la spitalul din Arad a putut fi salvată.

Din Macea

Locuitorul Martin Chenuț a atras în casa sa, pe locuitorul Gaspăr Păun, pe care a început a-l lovi și amenința cu moartea, până când l-a forțat să semneze un schimb de valoare de 200.000 Lei.

Criminalul a fost arestat și predat Parchetului.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Inchiderea dela 14 Februarie 1927

Berlin	123.20
Amsterdam	208.10
New-York	519.7/8
Londra	2522.—
Paris	2045.—
Milano	2250.—
Praga	1539.50
Budapesta	9090.—
Belgrad	914.—
București	292.50
Varșovia	58.05
Viena	7330.—

BUCUREȘTI

Devize

Paris	708.—
Berlin	42.25
Londra	864.—
New-York	177.25
Italia	770.—
Elveția	3420.—
Viena	25.15
Praga	529.—

Valute

Napoleon	720.—
Mărci	42.—
Leva	125.—
Lire otomane	90.—
Lire sterline	865.—
Fr. rancezi	—7 05—
Fr. elvețieni	34.—
Lire italiene	7.40—
Drahme	2.10—

Haine (blouse) croșetate,

veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la
SZÁNTÓ, Str. Eminescu 6.
Arad. 245

KNAPP

vopsește și curăță haine. — Atelierul în Arad, Str. Episcopul Radu 10. — Loc pentru strângerea hainelor în Arad, Str. Brătianu 11. În edificiul Băncii Agrare Timișană. 271

Primăria comunei Moroda.

Nr. 81—1927.

613

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 20 Martie se va ține licitațiune publică în localul primăriei Moroda, pentru repararea gardului, pivniței și alte localuri ale primăriei.

Condițiunile se pot vedea în biroul notarial al comunei Moroda în orele oficiale.

Amatorii vor depune odată cu luarea angajamentului vadiul de 10% asupra prețului oferit.

Ofertele închise până la data licitărei.

Moroda, la 4 Febr. 1927.

Notar: Codrean Dimitrie.

Primar: D. Nica.

În toată ziua mezeluri proaspete, carne de porc, unsoare, clisă, tofelul de cârnuri proaspete la
oo 480

Șumandan Gheorghe și Fiul

Bulev. Regele Ferdinand No. 52.
Cei sprijinul Onor. public românesc!

BECURILE uzate pe lângă su
praplăute le schimbăm cu nouă,
sticle și obiecte de porțelan spartă
le lipim special, cadre pentru
tablouri și lucrări de sticlărie pe
lângă prețuri ieftine la sticlăria

SCHWARCZ Arad,

lângă biserica izraelită. 484

Dacă vrei să deținezi sau să cini ieftin și să fii servit
ooo conștiincios caută ooo

hala de vin a viticulturii „Minorităților”
aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No. 2. — Vinuri escelente!
Deschis până la ora 12. ooo 511

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei Cristina Săbau

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confectionează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, flingerie etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiunile de modele pe pânză. 1

Griji, Tăticule!

Stofe școlare, metru Lei 460

Stofă școlară extra-

fină, metru . . . Lei 560

la MUZSAY : ARAD

vis-a-vis de teatru. (589)

Direcțiunea Uzinelor de Gaz

a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de caldorie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scălda. Instalațiile necesare și montările le execută n pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunate Secția gaz aerian:

Arad, Str. Muciu Scevola 9, 11, 13. — Telefon : 27, 25, 16.

Biroul uzinelor

din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc.

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijirea lor și caută atelierul lui
IOAN RADA pantofar în Arad, Str. Caragiale Nr. 20., care toarnă imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai suferinzi picioare ghetă comode. 279

Imprimeria Județului S. A.

Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Execută tot soiul de tipărituri aparținătoare artei tipografice. — Depozit de imprimare
:: primare secretariale și advocatiale. ::

Prefectura Județului Arad
Serviciul tehnic.

Nr. 218—1927.

591

Publicațiune de licitație.

În baza ordinului Prefecturii jud. Arad, No. 218—917, se publică licitație pentru darea în arendă a dreptului perceperea taxelor de vamă la podul peste Mureș din Radna-Lipova pe timp de un an cu începerea dela 15 Martie 1927. Licitatiunea se va ține la Prefectura județului Arad, în ziua de 11 Martie 1927 la orele 10 a. m. în conformitate cu dispozițiunile legii contabilității publice art. 72—85.

Depunerea garanției provizorie de 4% a sumei din ofertă se va adevăra prin recepția Administrației Financiare Arad, anexată ofertei.

Condițiunile de licitație, modelul de ofertă tabloul taxelor, caetul de sarcini și formularul de contract se pot vedea în orele oficiale la Prefectură, Serviciul tehnic al județului Arad.
Arad, la 3 Febr. 1927.

Prefectura Județului Arad,
Serviciul tehnic.

Publicațiune.

În 19 Februarie 1927 la ora 3 a. m. se vinde la licitație publică înaintea primăriei Micălașa una bicicletă, marca „Postillon”, Nrul 176695, fost proprietatea lui Drăgan Petru din Sănelești.

615

Buzeșan Mitru.

Primăria comunei Buteni.

Nr. 116—1927.

611

Publicațiune de licitație.

Comuna Buteni (jud. Arad) publică licitațiune pe ziua de 1 Aprilie 1927 la ora 14 în localul primăriei Buteni pentru esarendarea morii de apă cu turbină situată în interiorul comunei, pe timp de 3 ani și 9 luni.

Licitatiunea se va face prin oferte scrise și sigilate și se va ține în conformitate cu art. 72—80 din legea contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic la primărie.
Buteni, la 10 Febr. 1927.

Primăria.

Primăria comunei Petriș.

Nr. 10—1927.

610

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 22 Martie 1927 la orele 10 a. m. se va ține licitație publică pentru a da în întreprindere cărașia comunală pe anul 1927 conform cu art. 72—82 ale legii contabilității publice.
Petriș, la 11 Febr. 1927.

Primăria.

Primăria comunei Chereșeș.

Nr. 198—1927.

607

Publicațiune.

În conf. cu hotărârea consiliului comunal prin licitație publică se vinde un cal al comunei, în conf. cu art. 72—82 legea din cont. publice.

Licitatiunea se ține la orele 9 a. m. ziua de 10 Martie 1927. Suma este de achitat imediat. Ofertul celui mai favorabil se va primi. Vadiul 10%.
Chereșeș, la 8 Febr. 1927.

Primăria.

Ministerul Justiției
Comisiunea de Naturaliza-

—oo—

Conform art. 23 din legea vitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se pot urmări cererea de naturalizare, spre știința acelor care vor să facă vreo întâmplare potrivit dispozițiilor art. 23 zisa lege.

Domnule Ministru,

Subsemnatul Sumerey Henric, comerciant, domiciliat în Arad, am onoare a-Vă înainta în scris, alăturat, rugându-Vă să vă voiți pe baza acestora în comitate cu legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, a dispune ca să se facă formalitățile legale pentru a-mi putea acorda cetățenia română. Primiți, Vă rog Domnule Ministru, asigurarea deosebitei considerațiuni.

Sumerey Henric

domiciliat în Arad
Strada Moș Ajun

Primăria comunală Chereșeș

Nr. 197—1927.

Publicațiune.

Se publică licitație publică pentru furnizarea 3 vagoane de foc clasa I a.

Licitatiunea se va ține în ziua de 7 Aprilie 1927 la ora 9 a. m.

Condițiunile se pot vedea în biroul notarial Șagul, între orele oficiale.

Chereșeș, la 8 Febr. 1927.

Primăria comunală Șagul

Nr. 197—1927.

Publicațiune.

Se publică licitație publică pentru furnizarea 5 vagoane de foc, clasa I-a.

Licitatiunea se va ține în ziua de 7 Aprilie 1927 la ora 9 a. m.

Condițiunile se pot vedea în biroul notarial Șagul, între orele oficiale.

Șagul, la 9 Febr. 1927.

Citiți Cuvântul Ardealului

Primăria comunei Moroda

Nr. 80—1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Moroda la cunoștință publică, că în ziua de 20 Martie 1927 va ține licitație publică pentru coteșirea alor 3 rânduri echipate îmbrăcăminte pentru polișii comunali, 3 mantale, 3 rânduri de iarnă, 3 rânduri haine de 3 părechi cisme și 3 părechi canci.

Doritorii de a face coteșirea vor înainta ofertele până la data licitărei, unde se va lua în considerare și cu luarea angajamentului de pune și vadiul de 10% asupra prețului primit.

Licitatiunea se va face în conformitate cu legea contabilității publice.

Moroda, la 4 Februarie 1927.

Notar: Codrean Dimitrie.

Primar: D. Nica.

Dacă aveți nevoie de

ANUNT

modern, efctuos,
cercetați Admini-
oo strația oo

„Cuvântul Ardealului”

din Arad, Strada Românei Nr. 6.